

RESEARCH OF PRE-CONDITIONS OF INTRODUCTION OF THE CONTROLLED FROM DISTANCE STUDIES IS IN HIGHER INITIAL ESTABLISHMENTS

Polotaj Orest Ivanovich
Lvov Academy of commerce

The necessity of introduction of the controlled from distance studies is examined for higher educational establishment. The factors of readiness of students are rotined and workings to the controlled from distance studies.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Полотай Орест Іванович
Львівська комерційна академія

Розглядається необхідність запровадження дистанційного навчання у вищому навчальному закладі. Показані фактори готовності студентів та працюючих до дистанційного навчання.

Розуміння необхідності дистанційного навчання у ВНЗ вже не вимагає додаткових аргументів. В даний час, коли конкуренція за студентів зростає, саме політика топ-менеджменту вітчизняних ВНЗ, а також рівень професіоналізму професорсько-викладацького складу у володінні сучасними телекомунікаційними технологіями і здатності створювати повноцінні дистанційні навчальні курси починає виступати основною конкурентною перевагою компанії. У цій ситуації, зокрема в ЛКА систематичне підвищення кваліфікації персоналу, що включає навчання на семінарах тренінгах та дистанційних курсах, стає явищем плановим.

Ринок подібних освітніх послуг росте відповідно до потреб, які слід досліджувати, щоб адекватно реагувати на їх зміну. Готовність людини стати споживачем дистанційних освітніх послуг визначається, перш за все, такими чинниками, як:

- наявність актуалізованих освітніх потреб як таких і неможливість їх задоволення в рамках традиційної системи освіти;
- зацікавленість в основних властивостях дистанційної форми навчання (дистанционность, відвертість, гнучкість, відносно низька вартість), що дозволяють усунути основні перешкоди до навчання; можливість задоволення вимог до якості освітніх послуг, що пред'являються їх споживачем;
- наявність комплексу умов, що дозволяють практично скористатися послугами ДО (технічна оснащеність, платоспроможність, інформованість про можливості ДО)[1].

Діагностика потреби в навчанні повинна досягати наступних цілей:

- прояснення цілей розвитку ВНЗ– прояснення стратегії (тобто НАВІЩО учити);
- визначення, яким компетенціям необхідно вчити (тобто ЧОМУ учити);
- виявлення категорій гіпотетичних студентів дистанційної форми навчання (тобто КОГО учити);

Слід зазначити, що потреба в ДН у студента та працюючого відрізняється.

Якщо йдеться про студента, то перш за все, це потреба нової якості освітньої послуги, яка є актуальною в умовах інформатизації суспільства та у зв'язку з пошуком свого місця на ринку праці.

Щодо працюючого, то він вже володіє певним набором знань та компетенцій, і потреба в дистанційній освіті, на нашу думку, швидше за все лежить у площині здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр", підвищенні кваліфікації та набуття нових знань та навичок.

Індивідуальна потреба працюючого в навчанні лежить в площині представлення працюючого про те, наскільки важливі ті або інші знання, уміння і навички в його професійній діяльності і наскільки він ними володіє в даний час. З цієї точки зору працюючий може оцінювати уміння як помірно важливе, а себе, як що добре володіє їм. В цьому випадку можна говорити про негативну потребу в навчанні (уміння не важливе, а володіння їм присутнє). Інша ситуація: уміння або навик оцінюється як дуже

значущий, а володіння ним, як неповне. Тут теж є визначений закономірності: якщо розривши між оцінкою значущості уміння і самооцінкою не перевищує 30%, то працюючий володіє вираженою потребою в навчанні, яка при правильно побудованій системі навчання буде легко ліквідована. Якщо ж цей розрив сприймається працюючим як великий, то навчання може бути утруднене у зв'язку з тим, що такий розрив може сприйматися як непереборний. Статистика підтверджує високу залежність між різницею в оцінці працюючим важливості представлених компетенцій для успішності професійної діяльності і оцінкою рівня свого володіння ними [2].

Для дослідження передумов запровадження освітніх проєктів у Львівській комерційній академії (ЛКА) був проведений анкетування студентів ЛКА (72 студенти з чотирьох груп третього та четвертого курсів спеціальності “Економічна кібернетика”);

з метою визначення потреби у здобутті ДО:

Дані по опитуванню студентів були введені в пакет STATISTICA у файл з 38 змінними. Вхідний файл був оброблений в пакеті STATISTICA такими методами:

- описові (дескриптивні) статистики, частотні таблиці;
- непараметричні статистики: кореляції Кендала, Спірмена; порівняння двох незалежних групувань за критеріями Манна-Вітні, Вальда-Вольфовіца за статтю, курсом, групою.

Було опитано 27 студентів третього курсу, що складає 37 відсотків від загальної кількості, та 45 чоловік з четвертого курсу. Кількість чоловіків складає близько 71 відсотка від загальної кількості.

На запитання “Чи треба ДО запроваджувати в ЛКА” відповіли “так” 58 чоловік з 72, тобто 80 відсотків, а “ні” 14 чоловік.

З частотних таблиць, які показують результати опитування видно, що:

лише 10 студентів з 72 вважають, що викладачі готові до запровадження ДО в ЛКА;

- переважна більшість студентів вважає, що викладачі Львівської комерційної академії до запровадження ДО готові лише частково;

- 18% студентів вважають, що вони готові до запровадження ДО в ЛКА, 20,8% вважають що ні, а 55,5% вважають, що частково;
- 43% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є зручний графік;
- 25% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є зручне місце навчання;
- 66,6% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є можливість поєднувати навчання з роботою;
- 22,2% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є самостійність;
- 16,6% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є повне інформаційне забезпечення дисциплін;
- 15,2% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є наявність інтерактивних засобів спілкування (форуму, чату);
- 19,4% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є зручність контактування з викладачем;
- 15,2% опитаних вважають, що однією з переваг ДО є об'єктивність оцінювання результатів.

Отже, з отриманих результатів можна зробити висновок, що найбільшою перевагою, яка притаманна ДО на думку студентів є можливість поєднувати навчання з роботою.

Частотні таблиці аналізу готовності по п'ятому запитанню показують, які на думку студентів недоліки притаманні дистанційній освіті.

З даних частотних таблиць видно, що:

- 11,1% опитаних вважають, що одним з недоліків ДО є повна самостійність.
- 31,9% опитаних вважають, що одним з недоліків ДО є відсутність безпосереднього контакту з групою.
- 50% опитаних вважають, що одним з недоліків ДО є відсутність безпосереднього контакту з викладачем.
- 50% опитаних вважають, що одним з недоліків ДО є безперервне тестування.
- 29,1% опитаних вважають, що одним з недоліків ДО є недостатній обсяг викладеної в ДК інформації.

Отже, з одержаних результатів можна зробити висновок, що найбільшим недоліком ДО студенти (50% від загальної кількості опитаних студентів) вважають відсутність безпосереднього контакту з викладачем.

48,6% опитаних студентів мають бажання навчатись в магістратурі дистанційно, а 34,7 опитаних студентів бажають навчатись в магістратурі лише за комбінованою формою навчання.

Діаграма аналізу готовності по сьомому запитанню (рис. 1) показує скільки студентів готові заплатити більше за ДО.

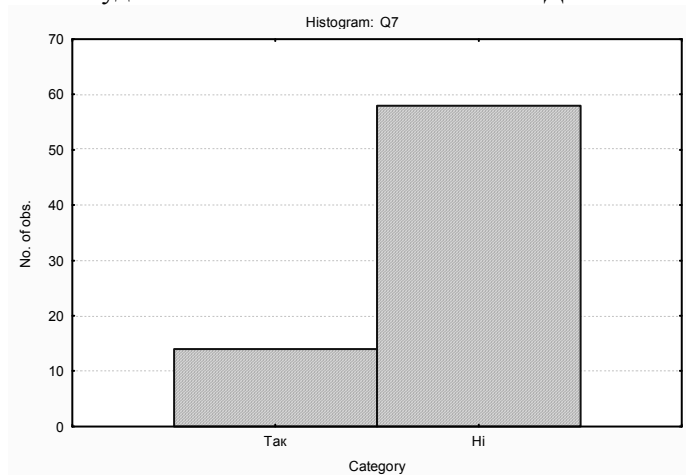

Рис. 1. Діаграма аналізу респондентів по Q7

З даного рисунка видно, що 58 студентів з 72 опитаних не погодяться платити більше за ДО.

На рис. 2 показана діаграма аналізу по дев'ятому запитанню, яка показує скільки грошей готові платити студенти за дистанційну освіту.

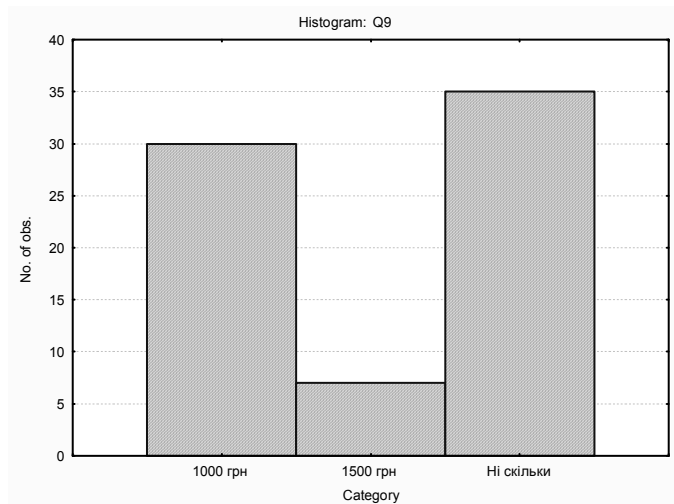

Рис. 2. Діаграма аналізу респондентів по Q9

З цієї діаграми видно, що 48,6% опитаних студентів зовсім не погодяться платити додатково за дистанційну форму навчання на магістерській програмі чи програмі спеціаліста.

Також для аналізу було використано непараметричні статистики: кореляції Кендала, Спірмена; порівняння двох незалежних групувань за критеріями Манна-Вітні, Вальда-Вольфовіца.

Було досліджено чи відрізнялись відповіді на деякі запитання у чоловіків та жінок, та у студентів різних груп.

Наприклад, існує пряма залежність між курсом та думкою студентів про доцільність запровадження ДО в ЛКА. Тобто, чим вищий курс, тим більше студенти вважають, що потрібно запроваджувати ДО і навпаки. Це пояснюється тим, що студенти третього курсу ще не добре ознайомлені з дистанційною освітою. Відмінність у відповідях між чоловіками та жінками не спостерігається.

На рис. 3 показано порівняння відповідей чоловіків і жінок за критерієм Манна-Вітнея.

Mann-Whitney U Test (anketu)							
By variable Стать							
Marked tests are significant at $p < ,05000$							
variable	Rank Sum Чоловіча	Rank Sum Жіноча	U	Z	p-level	Z adjusted	p-level
Q1	1864,500	763,5000	532,5000	0,03717	0,970352	0,05421	0,956765
Q2-1	1864,500	763,5000	532,5000	0,03717	0,970352	0,06204	0,950529
Q2-2	1803,000	825,0000	477,0000	-0,72475	0,468604	-1,26511	0,205832
Q3-1	1797,000	831,0000	471,0000	-0,79909	0,424240	-1,19930	0,230414
Q3-2	1884,000	744,0000	513,0000	0,27875	0,780436	0,39625	0,691924
Q6-1	1746,000	882,0000	420,0000	-1,43092	0,152453	-1,65277	0,098379
Q6-2	1843,500	784,5000	517,5000	-0,22300	0,823535	-0,34544	0,729765
Q7	1822,500	805,5000	496,5000	-0,48317	0,628976	-0,70478	0,480950
Q8-1	1887,000	741,0000	510,0000	0,31592	0,752065	0,38308	0,701663
Q8-2	1779,000	849,0000	453,0000	-1,02209	0,306740	-1,26548	0,205699
Q9	1989,000	639,0000	408,0000	1,57959	0,114202	1,75291	0,079619

Рис. 3. Порівняння відповідей чоловіків і жінок за критерієм Манна-Вітнея

З рис. 3 випливає, що чоловіки і жінки за відповідями на питання не відрізняються.

Наступним етапом було порівняння опитаних за курсом, використовуючи тест Манна Вітнея та Вальда-Вольфвіца.

Існує розбіжність у відповідях студентів третього та четвертого курсів. Це передусім пов'язано з необізнаністю студентів молодших курсів з дистанційною освітою.

Кінцевим етапом дослідження щодо готовності студентів до запровадження ДО в ЛКА є визначення ступеня узгодженості думок всіх респондентів. ступінь узгодженості думок усіх опитаних рівна 0,16, тобто дуже слабка. Це означає, що всі опитані відповідали по різному, тобто респонденти не були одноставними у своїх відповідях.

З метою визначення потреби у здобутті ДО у Львівській комерційній академії (ЛКА) був проведений анкетування працюючих (75 чоловік з 7 місць роботи).

Основні результати цього дослідження полягають у тому що:

- середній вік опитаних 25,5 років і в діапазон одного стандартного відхилення потрапляють респонденти

віком від 20,5 до 30,6 р. Найстаршій опитуваній особі було 50 років. було опитано 46 чоловік та 29 жінок.

- раніше навчались дистанційно-12 опитаних респондентів, а не навчались-63, тобто більшість
- відносно бажання вчитися дистанційно думки респондентів розділилися майже навпіл (на "ні" відповіло -37, а на "так"-38)
- більшість респондентів хотіли навчатись дистанційно для для здобуття отримання степеню іншої спеціальності (42 особи)
- опитані респонденти вибирають комбінована форму (40 чоловік) дистанційного навчання
- більшість опитаних респондентів до переваг ДО відносять можливість вчитися:
 - a. в зручному місці (60 осіб)
 - b. самостійно (59 осіб)
 - c. в зручний для вас час (51 особа)
 - d. без відриву від виробництва, на “так” відповіли (44 особи)
- відповідь на питання про ймовірні ДК засвідчило не готовність респондентів до таких запитань відповіді стосувалися в основному їхньої професійної готовності.
- більшість респондентів не погоджується платити більше за дистанційне навчання (50 чоловік).

За ранговими кореляціями Спірмена в залежності від посади чи роботи, яку займають респонденти, по різному вибирається ними форма дистанційного навчання. Також, залежно від посади респонденти по різному вважають причини для їхнього початку дистанційно. Одні заради підвищення кваліфікації, інші заради отримання іншої спеціальності.

За результатами порівняння відповідей чоловіків та жінок критерієм Манна-Вітнея чоловіки і жінки за відповідями на питання не відрізняються.

В залежності від місця роботи, відповіді респондентів відрізняються між собою. За результатами цього тесту ми можемо стверджувати, що працюючі на УМС та Київстар не відрізняються. Тобто люди працюючі в однотипних організаціях (з однією предметною областю) і відповідають подібно.

Для перевірки узгодженості думок всіх опитаних був проведений дисперсійний аналіз Friedman ANOVA (рис. 4.)

З рисунку 4 випливає, що узгодженість думок експертів за коефіцієнтом конкордації є дуже висока і дорівнює 0,81, що означає що респонденти були майже однотайні у відповідях на питання анкети.

Friedman ANOVA and Kendall Coeff. of Concordance (Anketa)					
ANOVA Chi Sqr. (N = 62, df = 16) = 805,9876 p < 0,00000					
Coeff. of Concordance = ,81249 Aver. rank r = ,80941					
Variable	Average Rank	Sum of Ranks	Mean	Std.Dev.	
Q1	8,00000	496,000	104,6129	6,39250	
Q2	9,21774	571,500	103,8710	2,01213	
Q3,1	4,70161	291,500	101,5968	0,49455	
Q3,2	5,96774	370,000	101,8226	0,38514	
Q4	16,00000	992,000	149,9516	1,07775	
Q5,1	7,16129	444,000	102,3387	1,51434	
Q5,2	3,60484	223,500	101,4032	0,49455	
Q5,3	8,06452	500,000	103,3548	2,78813	
Q5,4	8,33871	517,000	103,5806	2,95068	
Q5,5	5,22581	324,000	101,6774	0,47128	
Q6	15,00000	930,000	122,6935	0,46478	
Q6,2	8,58065	532,000	103,3548	1,90854	
Q6,3	4,88710	303,000	101,6290	0,48701	
Q6,4	13,83871	858,000	116,5645	0,49987	
Q6V	11,87097	736,000	105,8387	0,37080	
Q7	17,00000	1054,000	248,1935	10,06998	
Q8	5,54032	343,500	101,9677	1,99152	

Рис. 4. Результат дисперсійного аналізу ANOVA за відповідями анкети

Провівши аналіз, щодо готовності студентів ЛКА та працюючих на різних організаціях, можна зробити висновок, що:

- загалом у всіх опитаних респондентів існує зацікавленість відносно дистанційної освіти.
- потреба у ДО є несформованою у людей які працюють, тому необхідний маркетинг проектів по запровадженню ДО в ЛКА.

Література:

1. <http://www.gdenet.ru/bibl/russia/2.html>.- Потребности населения россии в дистанционных образовательных услугах

2. <http://www.stimul-center.ru/articles/detail.php?ID=1076>
Как объективно оценить потребность персонала в обучении?
3. www.ict.edu.ru/vconf/files/tm00_121.doc Оценка потребностей населения России в дистанционных образовательных услугах. В.В.Вержбицкий, Ю.Ю.Власова. Центр информационно-аналитического обеспечения системы дистанционного образования (ЦИАН) Минобрнауки России, Российская академия образования, Москва